

Anne Östergaard

*Anne Östergaard,
Kalve, én ser til siden,
27x37cm, 2010*

På senare år har det hänt något mycket radikalt i Anne Östergaards måleri. Under sju år har hon varje år tillbringat en längre tid i Lofoten. När hon har bläddrat i gästboken i Kunstnernes Hus har hon sett hur Morten Paulsen varje år har målat en liten akvarell. Hon blev helt fascinerad av hans sätt att använda akvarellfärg och hon tog kontakt med honom i en sommarkurs i Lillehammer på Nansenskolen. År 2009 återkom hon till den dryga akvarellveckan som Nansenskolens akvarellstipendiat.

I Lillehammer mötte hon Arne Isacssons pedagogik och forskningsrön kring färgpigment, förmedlade dels av honom själv och av de båda lärarna Morten Paulsen och Kjers-ti Eliassen.

För Anne Östergaard var det som att upptäcka en form av akvarellmåleri genom en helt annorlunda syn på det. Hon har

ovanligt nog haft undervisning i akvarell på Aarhus Kunsta-kademi. Hennes lärare där var Frits Bro Pedersen som är en mycket god akvarellmålare är tyvärr ett av de stora undanta-gen bland konsthögskolelärare i Norden. Av honom lärde sig Anne Östergaard framför allt vikten av färgernas inbördes klanger.

Anne Sofie Petersen som också har haft honom som lärare tog även till sig den undervisning han gav rörande färgpigmentens specifika karaktärer och vad de betyder för det konstnärliga resultatet, alltså en undervisning i Arne Isacssons linje. Men det är inte någonting som Anne Östergaard över huvud taget kommer ihåg. Det är verkligen spännande att se vad man uppfattar av undervisning och information allt utifrån sin personlighet och i vilket skede i livet man be-finner sig. Det var först i mötet med Morten Paulsens måleri som hon var ”mogen” för de tekniska teoretiska kunska-

perna, tidigare hade hon styrts av sin känsla för resultatet av färgernas samverkan, inte vad som låg bakom!

När jag besökte Anne Östergaard i Stavtrup strax utanför Aarhus träffade jag även hennes nära vän och målarkamrat i vått och torrt sedan snart trettio år tillbaka, Anne Sofie Petersen. De möttes på Grönland i början av 1980-talet då de båda var lärare i ett litet samhälle, Qeqertarsuaq/Godhavn på Diskoön. De blev goda vänner och började måla tillsammans och det var genom "Fie" Petersen som Anne Östergaard på allvar fick upp ögonen för akvarelltekniken. Dag efter dag, kväll efter kväll när vädret tillät dem att måla utomhus och vattnet inte frös till is – målade de tillsammans. Så småningom sammanstrålade de i Stavtrup där båda nu bor med sina familjer och arbetar tillsammans varje vecka och gör årliga resor till såväl Lofoten som till Fjaltring på den danska Västkusten.

Jag frågade naturligtvis om de inte påverkar varandra och gör väldigt lika bilder men de undviker det faktiskt. De utbyter gärna kunskaper om nya färger och papper men är så olika till sina temperament att det trots att de kanske sitter direkt inför ett och samma motiv inte är någon risk. De har också reagerat helt olika inför de svenska lärdomarna. "Fie" Petersen är mycket mera analytisk till sitt sätt att arbeta med färgen och hon har varit inne på de isacssonska tankegångarna tidigare utan att på något sätt formulera dem medan Anne Östergaard är mera spontan och expressiv och hon har helt enkelt inte funderat över hur färgerna uppfört sig utifrån tekniska teorier.

De båda skiljer sig också åt i synen på sitt konstnärskap. För Anne Östergaard är det absolut nödvändigt att måla, hon har valt att arbeta deltid som bildlärare under många år och kommer att gå i förtidspension så snart hon kan nästa år medan "Fie" Petersen är yrkesverksam i första hand och målar när hon har tid. Skillnader i inställning till konstnärskapet kommer fram då och då i intressanta diskussioner dem emellan.

Anne Sofie Petersen, *Det sidste græs*, 16x24 cm, 2009

Anne Sofie Petersen, *Ved Brabrand søen*, 19x26 cm, 2007

Tanken för Anne Östergaard är att då helt kunna ägna sig åt sitt måleri och att försöka få ihop en regelbunden grupp att måla tillsammans med och möjligen undervisa i akvarellmåleri. Det viktiga är att hennes tillvaro verkligen ska få kretsa kring hennes konstnärliga verksamhet och att hon ska kunna disponera sin tid som hon vill.

Anne Östergaard, Lofoten landskab, 18x61,7 cm, 2009

*Anne Östergaard,
Måger, der kæmper om maden,
40x40 cm, 2009.*

Anne Østergaard,
Kærestepar,
28x46 cm, 2009

Nu har jag hört fler drivna danska akvarellmålare, än Anne Østergaard, vara fascinerade över mötet med den svenska akvarellnestorns teorier då de varit på Nansenskolens kurs. Under de två år jag deltog där som föreläsare i konstvetenskap var det spännande att se hur de nästan omedelbart – precis som Anne Østergaard – började kombinera sitt tidigare sätt att arbeta med de nya influenserna de fick i Norge.

Perioden på Grönland 1981-82, var otroligt viktig i Anne Østergaards liv. Hon har ständigt längtat tillbaka dit och det närmaste hon har lyckats komma är de årliga lofotenresorna. Vistelserna på Svolvear innebär att hon befunnit sig på samma breddgrad som Grönland och hon frossar då i den norska naturen med dess ljus, vatten och fjäll som aldrig upphör att fascinera henne.

Nu är det absolut inte någon dålig ersättning att vara i Nordnorge. Anne Østergaard är mycket social (det måste man vara om man ska bo med sin familj i ett kollektiv på 45 personer under nio år) och hon uppskattar att umgås med konstnärer från de nordiska länderna i Kunsternes Hus. Hon vill kunna arbeta helt koncentrerat under dagtid och sedan möta

andra människor på kvällarna för att se på varandras arbeten och hon gläds åt de diskussioner som uppstår, inte minst då människor kommer från olika håll i Norden. För henne har de årliga arbetspassen blivit så viktiga att hon räknar med att återkomma till Svolvear så länge hon orkar.

Anne Østergaard har som sagt alltid satt känslan främst när hon målat och utnyttjat kunskaperna om färgklanger och deras uttryck. Hon har i sina akvareller tecknat former med blyerts, krita eller med "falsk teckning" (rista i papperet med penselskäftet) och nu har hon lärt sig att teckna former direkt med akvarellpigment och blivit allt säkrare i sitt sätt att utnyttja olika färgers specifika egenskaper. Just vissa färger, som hon gärna använder, bland dem Indigo, Payne's Grey och Antwerp Blue. Bitningarna hos Neutral Tint till exempel upphör aldrig att fascinera henne.

På senare år har hon fått ett favoritmotiv framför andra – det slår till och med nöjet att måla kor, fiskar och höns – och det är att måla fiskmåsar. I oräkneliga bilder har hon försökt att fånga dessa fåglar i flykten, bredvid varandra, dykande efter fiskrens och Svolvear är ett paradiset för en måsmålare.

*Anne Östergaard,
Sandy stol,
19x28 cm, 2009*

Den nya tekniken märks också tydligt i hennes landskapsmåleri där hon växlar mellan den nordnorska fjällvärlden och de fantastiska himlafenomen hon möter där och det platta danska landskapet med sin smala markkrensa och stora bildfält där moln och blå himmel växlar. Kontrasterna mellan hennes båda landskapstyper är stora och de danska målningarna kan i kompositionen påminna om bland annat holländskt 1600-talsmåleri där konstnärer inspirerades av en besläktad natur.

Under sina vistelser på de danska instituten i Rom (år 2000) och i Damaskus (år 2003) fann hon att hur spännande det än var att få vistas där och uppleva färgspelet i ljus och arkitektur så är hon i själ och hjärta en nordisk målare.

Allra bäst mår hon då hon får växla mellan den nordliga nordiska naturen på olika håll: Färöarna 1984, Vestisland

1990, Gunnarstofnun på östra Island 2002, och så Lofoten och Svolvaer och det platta danska landskapet vid den jylländska kusten med dess blå och grå färgtoner och den oändlighet med utsikten över kustremsan åt båda hållen och så havet som förenar sig med himlen vid horisonten.

En gång i månaden arbetar hon med modellmåleri och då tar hon gärna ut svängarna.. Här är hennes bilder ofta ytterligt expressiva och de mänskliga formerna kan vara nog så abstrakta. Hennes modellmålningar kan vara fräcka – och då menar jag inte att de är oanständiga – utan att de är obändiga i sin flödande expressivitet.

En udda teknik som Anne Östergaard lärt av den mångsidige danske konstnären John Olsen, som hon hyser stor beundran för, är inte ett rent akvarellmåleri men den kan faktiskt användas också som blandteknik. Morten Paulsen kallade den för

”dansk akvarell” när hon demonstrerade den i Lillehammer 2009. Det tar ett tag innan man har lärt sig att bemästra den här speciella tekniken!

Alla kursdeltagare fick göra en kolteckning på ett uppspänt akvarellpapper. Sedan gick de ut i trädgården, beväpnade med flytande tusch, kolsyrat vatten (Ramlösa, danskt vand etc) och skummjölk.

Gruppen förnyrades snabbt till en samling lekfulla barn som kastade tusch och kolsyrat vatten på kolteckningarna. Alla skvätte och vallade och såg hur hårda linjer mjukades upp och det uppstod speciella effekter på papperet. Vile man få en mjuk blågrå ton för att mildra uttrycket i målningen så hällde man på skummjölk. Redan vid de första försöken var det några som fick fram riktigt spännande ”danska akvareller”.

En kreativ person går, avundsvärt nog, egentligen aldrig i pension och slutar arbeta förrän han eller hon vill det själv av olika skäl. Anne Östergaard räknar dagarna tills hon ska bli pensionär under våren 2011 och äntligen kunna få arbeta med sin konstnärliga verksamhet på allvar för första gången i sitt liv. Att verkligen kunna få ta tag i all den inspiration hon känt speciellt under de senaste åren och att utveckla alla de idéer som nu samlats och bara väntar på att få ta form!

JACQUELINE STARE

www.anne-oestergaard.dk

Anne Östergaard, *Model på knä med blått hår*, 28x19 cm, 2008